

колективних навчальних занять із створенням ситуації взаємонавчання; ігрові методики (вікторини, диспути).

Представлення і передача змісту освіти може бути у такому вигляді: опорні сигнали; організація міжпредметних уроків з виділенням міжпредметних зв'язків; технології створені на основі принципу повного засвоєння; метод занурення; програмне навчання; проблемне навчання; організація дослідницької діяльності з отриманням нових для учнів знань. Методи оцінювання освітнього результату: розширення бальної шкали (для фіксації творчого просування); рейтингова оцінка; створення портфоліо.

Під інноваціями у вихованні розуміються системи або довгострокові ініціативи, засновані на використанні нових виховних засобів, що сприяють соціалізації дітей та підлітків і дозволяють нівелювати асоціальні явища в дитячо-юнацькому середовищі. До них можна віднести створення: різних варіантів школи повного дня; психолого-педагогічних центрів і підрозділів шкіл; гувернерська служба всередині школи; дитячо-батьківських об'єднань навколо школи; розгорнутої системи додаткової освіти всередині школи; систем додаткової мотивації до суспільно-корисної діяльності.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок, що система формування інноваційної діяльності спрямована на розвиток професійної діяльності, реалізацію психолого-педагогічних, методичних і спеціальних знань про особливості використання інновацій в освітньому середовищі. Саме вчитель – новатор формує розвинену особистість, яка використовує набуті знання і вміє самостійно їх поповнювати, конкурентоспроможну в будь-якій сфері суспільного життя, відповідальну, здатну в ідеалі досягти найголовнішої мети життя людини – щастя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія реформування освіти в Україні : Рекомендації з освітньої політики. – Київ : «К.І.С.», 2003. – 296 с.
2. Кремень В.Г. Філософсько-освітня діяльність: інноваційні аспекти // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи: зб. наук. праць. / за ред. В. Кременя та Т. Левовицького / В.Г. Кремень. – Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – С.10-26
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник / І.М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2012. – 352 с.

Жолобак І. М., студентка групи ПОСП-3

Науковий керівник:
к. пед. н., доц. **Хома О. М.**,
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОГО МОВЛЕННЯ НА ОСНОВНОМУ ЕТАПІ ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ

У Концепції Нової української школи висвітлено сучасні підходи до організації освітнього процесу в початковій школі. З-поміж них зацентрована увага на циклах навчання: перший – адаптаційно-ігровий (1–2 класи); другий – основний (3–4 класи), що є взаємопов'язаними. «Метою другого циклу є здійснення навчального процесу з концентрацією педагогічної уваги на формуванні в учнів відповідальності і самостійності; підготовка до успішного навчання в основній школі. Його суттєвими ознаками є: використання у процесі навчання методів, які вчать здійснювати самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, враховують індивідуальність учня; впровадження предметного навчання; частина предметів передбачає оцінювання» [4, с.20].

У 3-4 класах продовжується робота над розвитком в учнів комунікативного мовлення. Вона спрямована на формування умінь працювати над текстами різних видів, в тому числі з медіатекстами. Широке коло методичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення

комунікативних якостей мовлення учнів 1–4 класів, подано в дослідженнях М. Вашуленка, О. Вашуленко, С. Дорошенка, А. Зимульдінової К. Пономарьової, Т. Котик, О. Хоми, О. Хорошковської та інших. Набуття школярами комунікативної компетентності передбачає розвиток їх усного та писемного мовлення. На думку О. Чупріної, «ефективна робота над розвитком мовлення передбачає виконання таких завдань:

- створення сприятливого мовленнєвого середовища (сприймання мовлення дорослих, читання книг, відвідування театрів, виставок, музеїв, перегляд фільмів тощо) та формування культури мовлення;

- створення мовленнєвих ситуацій із врахуванням інтересів і потреб для мотивації самостійного мовлення учнів;

- забезпечення засвоєння учнями лексичного запасу, граматичних форм, синтаксичних конструкцій, лексико-логічних зв'язків;

- збагачення та активізація словникового запасу, правильне вживання слів, їхніх граматичних форм;

- формування конкретних мовленнєвих умінь; – проведення систематичної роботи з розвитку мовлення на різних рівнях (орфоепічному, лексичному, морфологічному, синтаксичному, текстовому), пов'язуючи її з матеріалом, що вивчається на уроках мови, читання»[6, с.56].

Найбільш ефективним засобом реалізації комунікативно-діяльнісного підходу до вивчення мовленнєвих одиниць, на думку багатьох учених (М. Вашуленко, І. Гудзик, А. Зимульдінова, К. Пономарьова, О.Хома, О. Хорошковська), є опора на текст. На його основі, зауважує О. Хома, проводиться аналіз на кількох рівнях – лексико-семантичному, орфоепічному, граматичному та пунктуаційному (в межах чинних навчальних програм) [5, с. 86]. Такої ж думки дотримується Л. Лужецька, яка вважає, що опрацювання мовного матеріалу на основі тексту дає можливість молодшим школярам не тільки сповна збагнути сутність виучуваного явища, а й вдосконалювати власне мовлення, збагачувати свій словниковий запас [3, с. 184].

Новий Державний стандарт початкової освіти рекомендує вивчення тексту у певній системі, вводячи інноваційну складову – «роботу над медіатекстами». Для 1-2 класу передбачено, що учень створює просте повідомлення з окремих фраз на знайому тематику; пише рукописними буквами, зливо, розбірливо; створює прості медіатексти за допомогою інших. Для учнів 3-4 класу визначено, що учень створює невелике за обсягом зв'язне повідомлення на знайому тематику, ураховуючи мету та адресата; підтверджує свою думку письмово, наводячи окремі приклади; пише з пам'яті та слуху рукописними буквами розбірливо, дотримуючись вивчених правил; створює прості медіатексти з допомогою інших, використовує окремі форми їх презентації [1].

Сьогодні лінгводидактами розроблено систему вправ з розвитку мовлення, компетентнісних завдань для учнів 3-4 класів з метою формування комунікативної компетентності. Відтак, Т.Котик пропонує різні вправи, з-поміж яких: текстові вправи, пов'язані з аналізом прочитаних творів, з вивченням граматичного матеріалу, активізацією граматичних форм і лексики; усні та письмові перекази; письмові твори різних типів; складання ділових паперів; народні прислів'я і приказки, скоромовки, шедрівки; метод фантограм (асоціативний куш, сніжинка); виписування цікавих слів і виразів у зошит «Мовна скарбничка»; ігри (дидактичні, сюжетно-рольові, ігри-драматизації) – конструювання букв і слів, «фонетичний годинник», «кружечки-братики» та інші [2].

Наше дослідження показало, що розвиток зв'язного мовлення є одним із найскладніших завдань початкової школи, особливо на другому етапі навчання. Текстовий рівень передбачає створення письмових зв'язних текстів, написання есе, вирішення мовленнєвих ситуацій. Особливу увагу акцентуємо на розробку компетентнісних завдань. Як приклад, у процесі вивчення прикметника як частини мови нами запропоновано завдання: уявіть собі, що в мові зникли прикметники. Який зміст тексту передбачаєте? Створіть порівняльний

текст-опис ромашки без прикметників і з уведенням їх (4 клас). Або завдання для створення міні-проєкту «Як слід уживати ввічливі слова?», «Як вести себе в бібліотеці» та інші.

Таким чином, навчання української мови потребує комунікативного спрямування, щоб діти в процесі навчально-мовленнєвої практики навчалися використовувати мову, засоби спілкування для побудови усних і писемних висловлювань у певному стилі, враховуючи обставини мовлення. На основному етапі початкового навчання слід добирати завдання, які спрямовані на роботу над текстом, не залишаючи поза увагою вимовний, лексичний рівні та рівень речення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова освіта. – № 18. – травень, 2018. – С. 8-30.
2. Котик Т.М. Методика розвитку зв'язного мовлення молодших школярів: Опорні конспекти лекцій для студентів заочної форми навчання спеціальності «Початкова освіта» / Т. М. Котик. – Івано-Франківськ, 2013. – 71с.
3. Лужецька Л.Б. Вивчення елементів синтаксису в початковій школі: комунікативно-діяльнісний підхід /Л.Б. Лужецька //Рідне слово в етнокультурному вимірі: Збірник наукових праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Дрогобич: Посвіт, 2018. – С.181-190.
4. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. – Kyiv : Litera LTD, 2018. – 160 s.
5. Хома О.М. Розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь на уроках рідної мови в початковій школі / О.М.Хома // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». – Випуск 1 (1). – Мукачівський державний університет, 2015. – С.84-87.
6. Чупріна О. В. Методика розвитку мовлення учнів початкових класів із застосуванням мультимедійних засобів. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова). – Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2019. – 271с.

Іванова О. С., аспірант

Науковий керівник:

к. психол. н., доц. **Пивоварчик І. М.**

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

СМІХ ЯК ОДИН З МЕХАНІЗМІВ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Організатори освітнього середовища знаходяться в невинному пошуку інноваційних інструментів задля підвищення ефективності його функціонування. Розуміння залученості саме особистості у всі ланки освітнього процесу зрозумілим, звичним та, водночас, інноваційним, важливим, сповненим нового «звучанням», є включення емоційної сфери як механізму, використання якого дозволяє зробити освітнє середовище більш «продуктивним». Адже саме переживання емоцій та почуттів певної модальності дає змогу значно підвищити активність учасників учбової взаємодії, забарвити її та сприяти досягненням.

В даному повідомленні зосередимось на узагальненні відомостей щодо значущості сміху в навчальному процесі. Так, пошук можливостей розвитку соціально-перцептивних здібностей людини дозволив встановити, що одним з таких засобів може виступати комічне, гра, як універсальний механізм психіки людини, який генетично закладений у кожного. Еволюція сміху відображає як еволюцію людини, так і еволюцію знання про людину.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>